

μοίρα

μοίρα, η, ουσ. [<αρχ. μοῖρα], η μοίρα· η τύχη, το πεπρωμένο, το ριζικό, το γραφτό. (Λαϊκό τραγούδι: *ποια μοίρα με ζηλεύει ποιο μάτι φθονερό και χάθηκε η αγάπη χωρίς να τη χαρώ*). (Ακολουθούν 42 φρ.)·

- ακολουθώ τη μοίρα (κάποιου), υφίσταμαι τα ίδια δεινά με κάποιον: «όσοι δε συμμορφωθούν και δε δείξουν εργατικότητα, θ' ακολουθήσουν τη μοίρα εκείνων που απολύθηκαν»·

- βάζω σε δεύτερη μοίρα (κάτι), βλ. φρ. *έχω σε δεύτερη μοίρα (κάτι)*·

- βάζω σε ίδια μοίρα ή βάζω σε ίση μοίρα (κάποιον ή κάτι με κάποιον άλλον ή με κάτι άλλο), θεωρώ ότι είναι ισότιμος ή ισάξιος: «δεν μπορείς να βάζεις σε ίδια μοίρα έναν γιατρό μ' έναν της πρώτης δημοτικού || βάζει σε ίση μοίρα το κατσαριδάκι του με τη Μερσεντές μου»·

- βάζω σε πρώτη μοίρα (κάτι), βλ. φρ. *έχω σε πρώτη μοίρα (κάτι)*·

- βάζω σε τελευταία μοίρα (κάτι), βλ. φρ. *έχω σε τελευταία μοίρα (κάτι)*·

- (δεν) είμαστε στην ίδια μοίρα ή (δεν) είμαστε σε ίση μοίρα, (δεν) βρισκόμαστε στην ίδια κοινωνική ή οικονομική θέση, (δεν) έχουμε τις ίδιες ικανότητες ή δυνατότητες: «δεν τον κάνω παρέα, γιατί δεν είμαστε στην ίδια μοίρα || μ' αυτόν κάνω πολλή παρέα γιατί είμαστε σε ίση μοίρα || είμαστε στην ίδια μοίρα εγώ μ' αυτόν τον αγριάνθρωπο για να μαλώσουμε;»·

- δεν έχει στον ήλιο μοίρα, βλ. λ. [ήλιος](#)·

- δεν ξέρει τα τρία κακά της μοίρας του, έχει πλήρη άγνοια και για πράγματα που τον αφορούν και γι' αυτά που συμβαίνουν γύρω του: «μην τον παίρνεις σοβαρά, γιατί δεν ξέρει τα τρία κακά της μοίρας του»·

- είναι άξιος της μοίρας μου! βλ. φρ. *είναι άξιος της τύχης μου!* λ. *τύχη*·

- είναι της μοίρας μου, βλ. φρ. *το 'χει η μοίρα μου*·

- ειρωνεία της μοίρας, βλ. λ. [ειρωνεία](#)·

- έλαχε στη μοίρα μου, μου έτυχε κάτι δυσάρεστο: «έφυγαν όλοι για διακοπές κι έλαχε στη μοίρα μου να μείνω πίσω να φυλάω το κλειστό εργοστάσιο»·

- ενώνουμε τις μοίρες μας, βλ. συνηθέστ. *ενώνουμε τις τύχες μας*, λ. *τύχη*·

- έχει τα τρία κακά της μοίρας του, είναι εντελώς ηλίθιος, εντελώς βλάκας ή η όλη του εικόνα, το όλο του παρουσιαστικό είναι πολύ απογοητευτικό: «τον τελευταίο καιρό κάνει παρέα με κάποιον, που έχει τα τρία κακά της μοίρας του»·

- έχω σε δεύτερη μοίρα (κάτι), θεωρώ κάτι δευτερεύον, δεν το θεωρώ πολύ σημαντικό: «απ' τη μέρα που παντρεύτηκε, έχει σε δεύτερη μοίρα τα γλέντια και τα ξενύχτια»·

- έχω σε πρώτη μοίρα (κάτι), δίνω απόλυτη προτεραιότητα σε κάτι, το θεωρώ πολύ σημαντικό: «μόλις παίρνω το μισθό μου, έχω πάντα σε πρώτη μοίρα τα έξοδα του σπιτιού»·

- έχω σε τελευταία μοίρα (κάτι), δε δίνω σε κάτι σπουδαία σημασία, μου είναι σχεδόν αδιάφορο: «επειδή του τελευταίου καιρού έχω οικονομικά προβλήματα, έχω σε τελευταία μοίρα τα γλέντια»·

- η κοινή των ανθρώπων μοίρα, βλ. λ. [άνθρωπος](#)·

- η *μοίρα μου τον άντρα μου, καλό να μου τον εύρει*, βλ. λ. [άντρας](#).
- *ήταν γραφτό της μοίρας μου ή ήταν της μοίρας μου γραφτό*, βλ. λ. [γραφτό](#).
- *καλή μοίρα!* ευχή σε άγαμο νέο ή νέα να βρει καλό και άξιο σύζυγο. Συνών. *καλή τύχη!* (α).
- *κάνω στροφή 180 μοιρών (360 μοιρών)*, βλ. λ. *στροφή*.
- *... κι ας μη δω στον ήλιο μοίρα*, έκφραση με την οποία δηλώνουμε πόσο πολύ επιθυμούμε να πραγματοποιηθεί αυτό που μόλις προαναφέραμε: «ας αξιωθώ να πάω μια φορά μ' αυτή τη γυναίκα κι ας μη δω στον ήλιο μοίρα». (Λαϊκό τραγούδι: *θέλω δίπλα την νταμίρα κι ας μη δω στον ήλιο μοίρα*).
- *κλαίει τη μοίρα του, α.* διαμαρτύρεται, παραπονιέται, μεμψιμοιρεί για την κακή του τύχη: «απ' τη μέρα που έχασε τον πατέρα του, κάθεται και κλαίει τη μοίρα του». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας διαβάτης μες το σκοτάδι στο ξεροβόρι περιπλανιέται, κλαίει τη μοίρα του κι αυτό το βράδυ που είναι μόνος του και συλλογιέται*). **β.** αδρανή, δεν κάνει καμιά προσπάθεια για να διορθώσει κάποια κακή κατάσταση: «απ' τη μέρα που έπεσε έξω η δουλειά του, γυρίζει από καφενείο σε καφενείο και κλαίει τη μοίρα του».
- *λέει τη μοίρα*, έχει την ικανότητα να προβλέπει το πεπρωμένο ενός ανθρώπου διαβάζοντας τις γραμμές της παλάμης του: «οι πιο πολλές τσιγγάνες ξέρουν να λένε τη μοίρα».
- *μαύρη μοίρα*, ζωή μέσα σε δυσκολίες και δυστυχία, ζωή άτυχη, άθλια. (Λαϊκό τραγούδι: *στο σταθμό του Μονάχου με πέταξε κάπου η μαύρη η μοίρα μου, μάνα κακομοίρα μου*).
- *με κυνηγά η μοίρα*, βλ. φρ. *με χτυπά η μοίρα*.
- *με χτυπά η μοίρα*, με κατατρέπει, με βασανίζει: «δε γνώρισα στη ζωή μου μια καλή μέρα, γιατί από μικρό παιδί με χτυπά η μοίρα». (Λαϊκό τραγούδι: *έσβησα απ' τη ζωή, γιατί η μοίρα με χτυπά - αχ, δεν αντέχω πια*).
- *μου έγγραψε η μοίρα ή μου το 'γραψε η μοίρα*, είναι το γραφτό μου, το πεπρωμένο μου: «μου το 'γραψε η μοίρα μου πάντα να υποφέρω». (Τραγούδι: *ποιος το ξέρει, τι μας έγγραψε η μοίρα ποιος το ξέρει κι αν μας βρει μαζί και τ' άλλο καλοκαίρι, ποιος το ξέρει*).
- *να μην (το) δώσει η μοίρα*, βλ. φρ. *να μην (το) δώσει ο Θεός*, λ. *Θεός*.
- *να 'χα πουτάνας ριζικό, να 'χα ακαμάτρας μοίρα*, βλ. λ. [ακαμάτης](#).
- *όπου φτωχός κι η μοίρα του*, βλ. λ. [φτωχός](#).
- *όπως τα φέρει η μοίρα*, όπως έρθουν οι περιστάσεις, όπως τα φέρει η τύχη: «όπως τα φέρει η μοίρα, θα τ' αντιμετωπίσουμε, γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε κι αλλιώς».
- *το γράφει η μοίρα*, (απρόσωπο) είναι της μοίρας, είναι γραφτό: «αν το γράφει η μοίρα, δε θα μπορέσεις με κανένα τρόπο να πας μπροστά». (Λαϊκό τραγούδι: *μανούλα θα φύγω μην κλάψεις για μένα, η μοίρα το γράφει μονάχος να ζω*).
- *το γράφει η μοίρα μου*, βλ. φρ. *το 'χει η μοίρα μου*.
- *το 'χει η μοίρα μου*, είναι το γραφτό μου, το πεπρωμένο μου. Συνήθως λέγεται για κάτι κακό: «το 'χει η μοίρα μου να μην μπορώ να στεριώσω σε μια δουλειά || το 'χει η μοίρα μου να μπλέκω όλο σε παλιοκαταστάσεις». (Λαϊκό τραγούδι: *μάγκα μου, το 'χει η μοίρα σου έτσι για να τραβιέσαι, για τέτοια μικροπράγματα στην τούφα να πετιέσαι*). Συνών. *το 'χει το ριζικό μου*.
- *τον βάζω σε δεύτερη μοίρα*, βλ. φρ. *τον έχω σε δεύτερη μοίρα*.

- τον βάζω σε πρώτη μοίρα, βλ. φρ. τον έχω σε πρώτη μοίρα·
- τον βάζω σε τελευταία μοίρα, βλ. φρ. τον έχω σε τελευταία μοίρα·
- τον έχω σε δεύτερη μοίρα, δεν έχει την απόλυτη αποδοχή μου, δε με ενδιαφέρει απόλυτα: «δε ξέρω τι κάνεις εσύ με τον τάδε, πάντως εγώ τον έχω σε δεύτερη μοίρα»·
- τον έχω σε πρώτη μοίρα, τον υπολογίζω, τον υπολήπτομαι πολύ, ενδιαφέρομαι άμεσα γι' αυτόν: «απ' όλους τους φίλους μου τον τάδε τον έχω σε πρώτη μοίρα»·
- τον έχω σε τελευταία μοίρα, μου είναι σχεδόν αδιάφορος: «δεν με νοιάζει τι θα κάνει ο τάδε, γιατί τον έχω σε τελευταία μοίρα»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας